

II. Meşrutiyet Dönemi Eğitimcilerinin Değerler Eğitiminde Edebî Ürünlerin ve Müziğin Kullanımına İlişkin Görüşleri

Yahya Akyol

DOI:.....

Makale Bilgileri

Yükleme:03/01/2017 Düzeltme:06/08/2017 Kabul:24/08/2017

Özet

Ortaokul dönemindeki çocukları etkin ve sorumlu vatandaşlar olarak yetiştirmeyi hedef alan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, çocukları toplumsal yaşama hazırlamaktadır. Bu doğrultuda Sosyal Bilgiler dersi, öğretim programında yer alan değerleri bireylere kazandırmayı hedeflenmiştir. Okullarda yapılan değerler eğitiminde edebî eserlerden ve müzikten yararlanmak, etkili bir yöntem olarak kabul edilebilir. Okuma çalışmalarında olumlu karakter özelliklerinin edebî eserler aracılığıyla irdelenmesi, öğrencilerin hem ahlaki hayal güçlerini harekete geçirir hem de olumlu davranış ve tutumları değer olarak algılamalarını ve benimsemelerini sağlar. Günümüzde araştırmacılar değerler eğitiminde edebî ürünlerin kullanımı tartışmaktadır. Bu araştırma İkinci Meşrutiyet dönemi eğitimcilerinin değerler eğitiminde edebî ürünlerin ve müziğin kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın modeli tarama modelidir. Araştırmanın verileri içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu amaçla öncelikle eğitimcilerin eserlerinden elde edilen veriler kodlanmıştır. Kodlanan bu veriler, daha sonra önceden belirlenen temalar çerçevesinde düzenlenip sınıflandırılmıştır. Son olarak da sınıflandırılan bu veriler, araştırmanın amacı doğrultusunda yorumlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, İkinci Meşrutiyet dönemi eğitimcilerinin değerler eğitiminde edebî ürünlerin kullanılabilceği görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: İkinci meşrutiyet dönemi, Değerler, Edebî ürünler, Müzik

Giriş

Hızlı sanayileşme, popüler kültür öğelerinin yönlendirmeleri, bazı medyaya mal olmuş kişilerin menfi davranış, tutum ve düşüncelerinin çocuklar tarafından örnek alınması, ebeveynlerin her ikisinin de çalışması sonucu çocukların okul dışında geçirdikleri zamanın kontrol edilememesi ve çocuklar tarafından teknolojinin olumsuz yanlarının benimsenmesi gibi sebeplerle günümüz gençliği, ahlaki değerlerden yoksun olarak yetişmektedir. Oysa milletlerin devamlılıklarını sağlayabilmeleri için kendilerini millet yapan kültürel değerlerini, türlü yollarla yeni yetişen nesillere aktarmaları gerekmektedir (Kurudayıoğlu ve Çakıcı, 2013, s.42).

Toplumlar, ayakta kalabilmek ve ilerleyebilmek için değerlere ihtiyaç duyarlar. Çünkü değerler toplumların var olma nedenleridir. Değerler toplumu oluşturan bireylere neyin iyi ve doğru, neyin ise kötü ve yanlış olduğunu gösterirler. Böylelikle toplumu oluşturan bireyler iyiye ve doğruya doğru yönelip hem kendi hayatlarını hem de toplumsal hayatı olumlu bir şekilde düzenlemek için çalışırlar (Ekşi ve Okudan, 2011, s.1633).

Değerlerin önemini kaybettiği toplumlarda pek çok sorun baş gösterebilmektedir. Örneğin terörizmle mücadele etmek zorunda kalan toplumlarda vatanseverlik, rüşvetle ve yolsuzlukla boğuşan toplumlarda dürüstlük, aile kurumunun ciddi şekilde zarar gördüğü toplumlarda aile birliğine önem verme, yoksullukla savaşılan toplumlarda ise çalışkanlık ve sorumluluk değerlerine ihtiyaç duyulduğu gözlemlenmektedir.

Bu durum karşısında eğitim sistemlerinin etkili çözümler üretmesi gerekmektedir. Yeni yetişecek nesillere vatanseverlik, dürüstlük, aile birliğine önem verme, çalışkanlık, sorumluluk ve geriye kalan birçok değeri aşılacak eğitim yaklaşımlarının neler olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Günümüzde değerler eğitiminde geleneksel yaklaşımların yanında pek çok modern yaklaşım ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımlardan biri de edebî ürünlerin kullanılmasıdır.

Bu yaklaşımların tespit edilip uygulanacağı yerler ise okullardır. Değerler eğitiminde okullara büyük sorumluluklar düşmektedir. Ancak küreselleşmenin getirdiği sonuçlar, sanayileşme ve medya araçlarının çeşitlenmesi okulların değer eğitiminde başarılı olmasının önünde engel teşkil edebilmektedir. Aynı zamanda okul-aile-çevre üçlemesinin etkin ve işbirliği içinde hareket edememesi de okullarda verilen değerler eğitimin başarısız olmasının önemli bir nedenidir (Kenan, 2009, s.270).

Bireylerin benimsedikleri değerler, onların başka kişilerle daha etkili bir şekilde iletişime geçmelerini sağlar. Bireylerin kendi aralarında iyi bir iletişim içinde olmaları da sağlıklı bir toplumsal yapının oluşmasını sağlar (Yazıcı, 2006, s.515).

Sağlıklı bir toplumsal yapının oluşturulması sosyal bilgiler dersinin görevlerinden birisidir. Bu önemli sorumluluk nedeniyle sosyal bilgiler dersinde kullanılacak değerler eğitimi yaklaşımları tespit edilirken geçmişte yaşamış eğitimcilerin bu alandaki görüşlerinin incelenmesi de faydalı olacaktır. Bu açıdan II. Meşrutiyet dönemindeki eğitimcilerin değerler eğitimi konusundaki fikirlerini ortaya koyan araştırmamızın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

II. Meşrutiyet Döneminde Değerler Eğitimi

II. Meşrutiyet dönemi Türk eğitim tarihinin en önemli dönemlerinden biridir. Bu dönemde, II. Abdülhamit döneminde eğitim alanında yapılan yeniliklere yenileri de eklenerek devam edilmiştir. Aynı zamanda, devletin bekası için eğitime önem verilmesi gerektiği anlaşıldığı için milletin değerlerini benimsemiş, eğitilmiş bir sınıf yaratmak için girişimlerde bulunulmaya başlanmıştır (Nurdoğan, 2009, s.199).

II. Meşrutiyet dönemi, Türk eğitim tarihinin önemli dönüm noktalarından biridir. Bu dönemde, meşrutiyetle birlikte oluşturulan özgürlükçü hava eğitime de yansımıştır. İttihat ve Terakki yöneticileri göreceli olarak baskıcı buldukları II. Abdülhamit dönemine ait izleri ortadan kaldırıp kendi anlayışlarını yaygınlaştırabilmek için eğitimi bir çeşit mühendislik aracı olarak görmüşlerdir. Bu nedenle vatanseverlik ve özgürlük değerlerini öne çıkaran bir eğitim sistemi kurmaya çalışmışlardır. Başta ders kitapları olmak üzere eğitim sisteminin pek çok ögesi bu yöneticilerin dünya görüşleri çerçevesinde yeniden şekillendirilmeye çalışılmıştır (Uyanık, 2009, s.75).

II.Meşrutiyet dönemi ile birlikte Osmanlı'da hayatın pek çok alanında özgürlüklerin genişlediği görülmüştür. Bu dönemde özgürleşen alanlardan biri de eğitim sahası olmuştur. Daha önce tartışılmayan konuların bile tartışılabilir hale geldiği bu dönemde pek çok eğitimci cesur bir şekilde fikirlerini gazetelerde ve eğitim dergilerinde yayımlamaya başlamıştır.

Bu özgür ortamda dönemin eğitimcileri, Osmanlı Devleti'nin Batı dünyası karşısında pek çok açıdan geri kalmasında yıllardır uygulanmakta olan eğitim sisteminin sorumluluğunu sorgulamışlardır. Hatta yazılı basın yoluyla eğitim sisteminin nasıl şekillendirilmesi gerektiği konusunu özgürce tartışmışlardır. Tartıştıkları önemli konulardan biri de değerler eğitimidir. Birçok eğitimci değerlerin öğrencilere nasıl aktarılacağı konusunda ortaya koydukları farklı görüşleri özgür bir şekilde gazete ve eğitim dergilerinde yayımlamışlardır. Örneğin vatanseverlik değerinin öğrencilere nasıl aktarılacağı konusunda, dönemin iki eğitim bakanı olan Emrullah Efendi ile Satı Bey arasında fikir ayrılığı ortaya çıkmıştır. Emrullah Efendi vatanseverlik değerini daha çok Türk milliyetçiliği üzerinden açıklamaya çalışırken Satı Bey bu konudaki fikirlerini Osmanlı vatandaşlığı üzerinden temellendirmeye çalışmıştır (Gurbetoğlu, 2007, s.725). Dönemin eğitimcileri, diğer değerlerin öğrencilere aktarımı konusunda da çok fazla uzlaşmamış olmalarına rağmen değerler

eğitimi konusunda önceki dönemlere nazaran belli ölçülerde yol almışlardır. Aynı zamanda, bu eğitimcilerin fikirleri sonraki dönemlerde yaşayan eğitimcilere de yol gösterici olmuştur.

II. Meşrutiyet'in ilanı ile Osmanlı Devleti'nde yeni bir dönem başlamıştır. Bu yeni dönem, yeni bir insan tipinin oluşmasını zorunlu kılmıştır. Yeni bir insan tipinin ortaya çıkarmanın yolu da eğitimden geçmektedir. İttihat ve Terakki yöneticileri eğitimi toplum mühendisliğinin bir aracı olarak görüyorlardı. Bu nedenle hayalini kurdukları insan tipinin yetişebilmesi için eğitime önem vermeleri gerektiğini biliyorlardı (Tuna, 2008, s.25). Onlara göre bu insan tipi Trklğ ve İslamcılığı kendi ruhunda birleştirebilmiş bir insan olmalıydı (Alkan, 2004, s.55). Bu yeni insan tipini yetiştirme hedefini gerçekleştirmek için "Malumat-ı Medeniye" dersi müfredata konulmuştur. Bu dersin işlenişinde ilk kullanılan kitaplardan biri de Rehber-i İttihad olmuştur. Bu kitabın içeriği incelendiğinde ise Osmanlıcılık ideolojisi üzerinden vatanseverlik eğitimi vermeye çalıştığı görülmüştür (Duman ve Tuna, 2012, s.1640). Yaşanan bütün olumsuzluklara rağmen bu dönem Türk eğitim tarihinde pek çok konunun tartişıldığı, verimli bir dönem olarak yerini almıştır. Tartışma konusu olan başlıca konulardan biri de değerler eğitimi olmuştur. Ülkenin siyasi durumunun gittikçe kötüleşmesi, toplumun ahlak yapısının bozulması gibi nedenler değerlerin ve değerler eğitiminin eğitimciler tarafından sorgulanmasını sağlamıştır.

Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi

Değer, bir toplum, bir inanç, bir ideoloji içinde veya insanlar arasında kabul edilmiş, benimsenmiş ve yaşatılmakta olan toplumsal, insani, ideolojik veya ilahi kaynaklı her türlü duyuş, düşünüş, davranış, kural ya da kıymetler olarak tanımlamıştır (elikkaya, 1996, s.240). Diğer bir deyişle toplumun ideal kabul ettiği davranış kalıplarına değer denir. Bu açıdan bakıldığında değerler toplumun birliğini ve devamlılığını sağlayan temel ilkeler olarak kabul edilirler (Kızılçelik ve Erjem, 1996, s.50).

Sosyal bilgiler dersi çok disiplinli bir yapıya sahip olması, çeşitli kültürleri ve medeniyetleri tanıtması ve tarihi durumları ortaya koyması nedeniyle değer eğitimi yapılmaya müsait olan derslerden biridir. Sosyal bilgiler dersi etkin ve sorumlu vatandaşlar yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bu doğrultuda sosyal bilgiler dersinde, ğretim programında yer alan değerleri öğrencilere kazandırılması amaçlanmaktadır (Gömleksiz ve Cro, 2011, s.110).

Sosyal bilgiler dersi öğrencilere toplumsal yaşamın bilgi, beceri, tutum ve değerlerini kazandırmayı amaçlayan bir ders olarak değerler eğitiminde önemli görev ve roller üstlenmektedir. Sosyal bilgiler dersi, demokratik vatandaşlık anlayışını benimsemiş bireylerde sayđı, adil olma, bağımsızlık, alışkanlık, dürüstlük, sorumluluk ve işbirliği gibi değerleri geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Son yıllarda dünyada yaşanan değişimler ve gelişimler değerlendirilip sosyal bilgiler öğretim programı için ihtiyaç analizleri hazırlanmıştır. Bu ihtiyaç analizleri doğrultusunda hazırlanan sosyal bilgiler öğretim programının temel öğelerinden birisi de değerler olmuştur (Balci ve Yelken, 2013, s.110). Fakat değerler eğitimi üzerine yapılan araştırmaların birçoğunda, Türkiye'de değerler eğitiminin yeteri kadar benimsenmediği, bu nedenle eğitim sistemi içinde hak ettiği yeri alamadığı yönünde görüş bildirilmiştir. Özellikle sosyal bilgiler dersinin, değerlerin öğrencilere aktarılacağı önemli bir ders olarak öne çıktığı halde bu konuda gereken ilgiyi görmediği ortaya konmuştur (Elbir ve Bağcı, 2013, s.1328).

Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi Yaklaşımı Olarak Edebî Ürünlerin ve Müziğin Kullanımı

Günümüzde değerler doğrudan, dolaylı ya da planlı, plansız etkinliklerle toplumu oluşturan bireylere kazandırılmaya çalışılmaktadır (Deveci, Belet ve Türe, 2013, s.305). Ancak değer eğitiminde geleneksel yaklaşımların yetersiz kaldığı görülmektedir (Balci ve Yelken, 2013, s.115). Değerler eğitimi yapılırken anlatım gücünü artırıcı, söylenene zevk veren ve hatırdaki kalmayı sağlayan öğeleri bünyesinde bulunduran materyallerin kullanılması öğrencilere somut öğrenme yaşantıları kazandırmaktadır. Böylelikle öğrenciler, kendilerine verilmek istenenleri kısa yoldan ve çok daha etkili bir şekilde almaktadırlar (Mindivanlı, Küçük ve Aktaş, 2012, s.96).

Edebî ürünler, bireydeki iyilik, dostluk, hoşgörü, bağışlama, dayanışma, çalışkanlık, dürüstlük, vatanseverlik, saygı gibi insana özgü değerleri geliştirip pekiştirmektedir. Hem bireysel hem de sosyal hayatla ilgili olarak iyiye, güzele ve doğruya yönelme ve yeni değerler kazandırma yolunda telkinlerde bulunmaktadırlar (Öztürk ve Otluoğlu, 2002, s.243). Türkiye'de değerler eğitimi üzerine yapılan araştırmalara bakıldığında hikâyeye, roman, şiir, gazete, atasözü ve deyimlerin değerler eğitiminde kullanılabileceği belirtilmiştir (Güçlü, 2015, s.725).

Toplumun ideal kabul ettiği davranış kalıpları olan değerler ve insan ruhunu dinsel ve sihirsel ritüeller ile etkileyen müzik tarih boyunca birbirini etkileyen iki farklı alan olmuştur. Bu etkileşimin önemini fark eden Antik Yunan filozofları müziğin insan ahlakına olumlu etkisinin olabileceğini düşünmüşlerdir. Böylelikle bu dönemde müzik, bireye değer eğitimi vermenin önemli bir aracı olarak görülmüştür (Apaydın ve Arslan, 2015, s.328).

Müziğin toplumsal ilişkileri düzenlemede önemli bir yeri vardır. Çünkü müzik, çocuğun toplumsal davranışlarını şekillendirmede büyük bir etkiye sahiptir. Bireylerde vatanseverlik, çalışkanlık, sorumluluk, hoşgörü ve saygı gibi değerlerin gelişmesinde katkıda bulunur. Aynı zamanda eğlenirken öğrenmek daha zevkli olduğu için kalıcılığı artırır. Bu durum, müzik yoluyla eğitimi etkili bir yöntem haline getirmektedir (Karagöz, 2013, s.125). Okullarda eğitimi verilen müzik

dersinin programı incelendiğinde, vatanseverlik ve sevgi değerlerinin, bu program aracılığıyla etkili bir şekilde verildiği gözlemlenmiştir (Yükrük ve Akarsu, 2015, s.1690).

Sosyal bilgiler dersi, bireylere değer aktarımı yaparak, bireylerin kendilerine ve çevrelerine karşı olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bireylerin kendilerine ve çevrelerine karşı olumlu tutum geliştirmeleri, onların toplumsal uyumunu kolaylaştırmaktadır (Yılmaz, 2013, s.665).

Sosyal bilgiler dersi bireyi hem bilişsel hem de duyuşsal olarak geliştirmeyi amaçlayan bir derstir. Dolayısıyla öğrenciye yalnızca akademik bilgileri aktarmayı değil, aynı zamanda değerler eğitimi de yapmayı amaçlayan bir derstir. Bu nedenle, bu derste kullanılan değerler eğitimi yaklaşımlarının çeşitliliğinin artırılması gerekmektedir. Yapılan bazı araştırmalarda öğretmenlerin geleneksel yaklaşımlar olan telkinde bulunma, örnek olay, kitap inceletme, belgesel ve film izletme, tarihi yerleri gezdirme ve biyografi inceletme gibi yaklaşımları kullandıkları ortaya çıkmıştır (Yiğittir ve Öcal, 2011, s.121). Bu konuda yapılan diğer araştırmalarda da deyim ve atasözleri, şiir, hikâye, roman ve günlük gazetelerin sosyal bilgiler dersinde değer eğitimi yapılırken bir yaklaşım olarak kullanılabileceği ortaya çıkmıştır (Mindivanlı, Küçük, ve Aktaş, 2012, s.101).

Görüldüğü üzere değerler eğitimi yaklaşımları üzerine literatüre çeşitli araştırmalar kazandırılmıştır. Ancak sosyal bilgiler dersinde değerler eğitiminin daha etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için değerler eğitiminde uygulanan yaklaşımların daha da çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Çünkü hangi yaklaşımın daha doğru ve etkili olduğunun tespit edilebilmesi için öncelikle mümkün olduğunca fazla yaklaşımın değerler eğitiminde uygulanma durumunun ortaya konması gerekmektedir. Bu nedenle edebi ürünlerin ve müziğin değerler eğitiminde nasıl kullanılabileceğinin tespitine dair çalışmaları ortaya koymak önem kazanmaktadır. Bu açıdan bakıldığında II. Meşrutiyet dönemi eğitimcilerinin bu konudaki fikirlerinin ortaya konması bu alandaki çalışmalara destek sağlayarak literatürdeki boşluğu doldurmaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Günümüzde değerler eğitiminde edebî ürünlerin kullanılmasına ilişkin birçok araştırma yapılmaktadır. Bu durum, eğitimcilerin ve eğitim araştırmacılarının bu konuda bir arayış içinde olduklarını göstermektedir. Bu araştırma, II.Meşrutiyet dönemindeki eğitimcilerinin değerler eğitiminde edebî ürünlerin ve müziğin kullanılmasına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu açıdan araştırmamızın, yapılan bu araştırmalara yeni bir bakış açısı kazandırması beklenmektedir. Ayrıca II.Meşrutiyet dönemindeki yaşayan bu eğitimcilerin görüşlerini, sosyal bilgiler ders kitaplarını hazırlayan eğitimcilere değerlerin öğrencilere aktarımı konusunda yeni fikirler kazandıracağı düşünülmüştür.

Bu bağlamda sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimine ilişkin yaklaşımların ayrıntılı biçimde incelenerek var olan durumun betimlenmesinin değerler eğitimi açısından daha etkili süreçlerin düzenlenmesine ışık tutacağı, yaşanan sorunların ortaya çıkarılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, var olan durumdan yola çıkarak gelecek uygulamaların tasarlanması ve değerler eğitimi ile ilgili olarak araştırılması gereken boyutların belirlenmesi bakımından da araştırmanın önem taşıdığı söylenebilir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

II.Meşrutiyet dönemindeki eğitimcilerinin değerler eğitiminde edebî ürünlerin ve müziğin kullanılmasına ilişkin görüşlerini tespit etmeye yönelik olan bu çalışmanın modeli tarama modellerinden biri olan tarihsel araştırma modelidir. Geçmişte ya da o anda var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyen, tanımlamayı amaçlayan bu araştırma, tarama modelinin görev alanına girmektedir. Bu modelde araştırmacı konuyu değiştirme ve etkileme çabası içinde olmaz, çünkü asıl amaç değiştirmeye kalkmadan gözlemektir.Tarihi araştırma modelinde, araştırmacıya düşen, var olan şeyi gözlemleyip uygun bir biçimde ortaya çıkarmaktır (Karasar, 2009, s.76).

II.Meşrutiyet dönemindeki eğitimcilerinin değerler eğitiminde edebî ürünlerin ve müziğin kullanılmasına ilişkin görüşlerini incelendiği bu çalışmada, bu eğitimcilerin yazdıkları eserler derinlemesine ve ayrıntılı olarak incelenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, 217).

Veri Kaynağı ve Çalışma Grubu

Tarihi araştırma modeline dayalı olarak gerçekleştirilen bu çalışmada verilerin toplanması doküman incelemesi yoluyla olmuştur. Araştırma probleminde çözüm bulmak için bu eğitimcilerin değerler eğitimi üzerine yazdıkları kitaplar ve yine bu eğitimcilerin değerler eğitimi konu alan gazete ve dergi yazıları taranmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, II. Meşrutiyet döneminde değerler eğitimi üzerine kitaplar yazmış, devrin gazete ve eğitim dergilerinde değerler eğitimi üzerine fikirlerini beyan etmiş eğitimcilerden oluşturmaktadır. Eğitimciler belirlenirken II. Meşrutiyet döneminde değerler eğitimi üzerine kitap veya makale yazıp yazmadıklarına bakılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizde farklı kişilerin aynı konu üzerindeki görüşleri incelenir. Betimsel analiz dört aşamadan oluşur:

- Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma,

- Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi,
- Bulguların tanımlanması,
- Bulguların yorumlanması.

Bu amaçla öncelikli olarak Sosyal Bilgiler programındaki bazı değerler esas alınarak bir tematik çerçeve oluşturulmuştur. Tematik çerçevenin oluşturulmasında Millî Eğitim Bakanlığının programlarında yer alan şu değerler seçilmiştir: vatanseverlik, çalışkanlık, dürüstlük, toplum yararına çalışma, işbirliği, yardımseverlik, sorumluluk, saygı. Bir sonraki aşamada, araştırmacı topladığı verileri tematik çerçeveye göre işlemiştir. Bu işlem sırasında elde edilen veriler kodlama sistemi ile sayısal verilere dönüştürülüp tanımlanmıştır. Son olarak ise kodlanan bu veriler, araştırmacı tarafından yorumlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.217).

Bulgular

Araştırmanın amacına ulaşabilmek için II. Meşrutiyet döneminde değerler eğitimi üzeri yazı yazan eğitimcilerin eserleri incelenmiştir. Araştırmanın problemine yönelik olarak, metinler üzerinde yapılan değerlendirme sonucu elde edilen değerlere ilişkin tespitler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. *Eğitimcilerin değerler eğitiminde edebî ürünlerin ve müziğin kullanımına ilişkin görüşleri*

	Edebî Ürünler	Müzik	Toplam
Alaettin Gövsa	3	1	4
Kazım Nami	2	1	3
Mehmet Akif	3	-	3
Selim Sırrı Tarcan	2	1	3
İsmail Hakkı	-	1	1
Celal Nuri	1	-	1
Nafi Atuf	1	-	1
Sabri Cemil	1	-	1
Toplam	13	4	17

Tablo 1'de çalışma grubunda yer alan eğitimcilerin değerler eğitiminde kullanılabileceğini düşündükleri edebî ürünler ve müzik öğelerinin dağılımı verilmiştir. İncelenen metinlere bakıldığında II. Meşrutiyet dönemi eğitimcilerinin edebî ürünler ve müzik ürünleri ile değerler eğitimi toplam (f=17) defa ilişkilendirdikleri görülmüştür. Tabloya göre, eğitimciler edebî ürünleri (f=13) defa, müzik ürünlerini ise (f=4) defa ilişkilendirdikleri görülmüştür.

Tabloya bakıldığında edebî ürünler ve müzik öğelerini değerler eğitimi ile en fazla ilişkilendiren eğitimcilerin sırasıyla Alaettin Gövsa (f=4), Kazım Nami (f=3), Mehmet Akif (f=3) ve

Selim Sırrı (f=3) olduğu görülmektedir. Edebî ürünler ve müzik öğelerini değerler eğitimi ile en az ilişkilendiren eğitimciler ise İsmail Hakkı (f=1), Celal Nuri (f=1), Nafi Atuf (f=1) ve Sabri Cemil (f=1) olmuştur.

Tablo 2. Eğitimcilerin edebî ürünlerin ve müziğin vasıtası ile kazandırılacak değerlere ilişkin görüşleri

	Vatanseverlik	Çalışkanlık	Dürüstlük	Toplum Yararı	İşbirliği	Yardımsızlık	Sorumluluk	Saygı	Toplam
Alaettin Gövsa	2	-	1	1	-	-	-	-	4
Kazım Nami	-	1	-	1	1	-	-	-	3
Mehmet Akif	1	1	-	1	-	-	-	-	3
Selim Sırrı Tarcan	-	1	1	1	-	-	-	-	3
İsmail Hakkı	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Celal Nuri	1	1	1	-	-	-	-	-	3
Nafi Atuf	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Sabri Cemil	1	-	1	-	-	1	1	1	5
Toplam	8	4	4	4	1	1	1	1	24

Tablo 2'de çalışma grubunda yer alan eğitimcilerin edebî ürünler ve müzik öğeleri ile eğitiminin verilebileceğini düşündükleri değerlerin dağılımı verilmiştir. İncelenen metinlere bakıldığında II.Meşrutiyet dönemi eğitimcilerinin toplam (f=24) defa değerleri, edebî ürünler ve müzik ürünleri ile ilişkilendirdikleri görülmüştür.

Tabloya bakıldığında edebî ürünler ve müzik ürünleri ile en fazla ilişkilendiren değerlerin sırasıyla vatanseverlik (f=8), çalışkanlık (f=4), dürüstlük (f=4) ve toplum yararına çalışma (f=4) olduğu görülmektedir. Edebî ürünler ve müzik ürünleri ile en az ilişkilendiren değerler ise işbirliği (f=1), yardımsızlık (f=1), sorumluluk (f=1) ve saygı (f=1) olmuştur.

Tabloya bakıldığında edebî ürünler ve müzik ürünlerini en fazla değerler ilişkilendiren eğitimcilerin sırasıyla Sabri Cemil (f=5), Alaettin Gövsa (f=4), Celal Nuri (f=3), Kazım Nami (f=3), Mehmet Akif (f=3) ve Selim Sırrı (f=3) olduğu görülmektedir. Edebî ürünler ve müzik ürünlerini değerler ile en az ilişkilendiren eğitimciler ise İsmail Hakkı (f=2) ve Nafi Atuf (f=1) olmuştur.

II. Meşrutiyet dönemi eğitimcilerinin değerler eğitiminde edebî ürünlerin ve müziğin kullanımına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla, aşağıda bu eğitimcilerin eserlerinde yer alan bulgulara ilişkin doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Celal Nuri İleri'ye İlişkin Bulgular

Celal Nuri İleri, *Osmanlı'nın Çöküşü* adlı kitabında edebîyatçılara değer verilmediği için bu kişilerin değer eğitiminde yeterince kullanılmadığını belirtiyor: "Edebîyatçılarımız, bilim adamlarımızla iftihar etmez bir milletiz. Bunların ülkemizde değeri yoktur. Büyüklerimize karşı o kadar lakaydız ki onlar var mıymış, yok muymuş umurumuzda değil. Bütün bu durumlar, yetişebileceklerin vurdumduymazlığına neden oluyor. Hevesle çalışmak bundan dolayı güçleşiyor. Vatanperverliğin, önden gitmenin, gayret etmenin, dürüst çalışmanın satın alma gücü yoktur." (İleri, 2013: s.135).

İbrahim Alaettin Gövsa'ya İlişkin Bulgular

İbrahim Alaettin Gövsa, *Çocuk Şiirleri* kitabının giriş bölümünde çocuklara vatanseverlik duygusunu aşılacak şiir ve şarkıların üretilmesi gerektiğini belirtmiştir:"Medeni memleketlerde çocukların yeteneklerini iyi kullanma çareleri düşünülmüştür. Bu çareler arasında onlara fikri ve ahlaki terbiyeyi oluşturacak din ve vatan sevgisini aşılacak ve manevi değerlerimizi, geleneklerimizi hatırlatacak şiir ve şarkıların tanzim edilmesi belki de birinci derecede yerini alacaktır." (Gövsa, 2007, s. 13).

Aynı şekilde *Çocuk Şiirleri* kitabında, çocuklara yönelik eserler hazırlamasındaki amacını şu şekilde açıklamıştır: "Bazı kimselerin şahsi görüşlerinde yer verdiği üzere çocuklara anlayabilecekleri şekilde manzum eserler belletmekten amaç, onları mutlaka şair olmaya hazırlamak değildir. Belki ahenk ve kafiyenin kabullenilişi ve kolaylıkla ezberlenişinden faydalanarak onların masum kalplerindeki duygulara cereyan vermek, harekete geçirmek, onları hissettirmek, düşündürmek, çarpıntısı belirsiz kalpleri doğruluk, fedakârlık, milliyet ve vatanperverlik için çarpmaya alıştırmaktır." (Gövsa, 2007, s. 13).

İbrahim Alaettin Gövsa, *Bedii Terbiye* adlı kitabında ise tiyatronun topluma çok büyük yararı olduğunu belirtmiştir: "Her memlekette tiyatro umumi harsın inkişafı için en mühim bir müessir olur." (Gövsa, 1925, s. 23).

İsmail Hakkı Baltacıoğlu'na İlişkin Bulgular

İsmail Hakkı Baltacıoğlu, *Talim ve Terbiyede İnkılap* adlı kitabında karakter eğitiminin önemli yollarından birisinin içinde vatan sevgisi unsurları barındıran şarkıları çocuklara öğretmek olduğunu belirtmiştir: "Özellikle ayak egzersizleriyle birleştirilen, asker gibi yürütülerek söylenen parçalar, vatan sevgisi ile dolu şarkılar, işte bu şartları kendinde toplayan bir musiki hem duygunun hem ahlâkın eğitimi için en müsait olan mûsikidir?" (Baltacıoğlu, 1995, s. 49).

Kazım Nami'ye İlişkin Bulgular

Kazım Nami, *Anadolu Terbiye Mecmuası*'nda yayınladığı *Maarife Verilecek İstikamet* adlı yazıda eğitimin milli ve vatansever olması gerektiği fikrini şu şekilde dile getirmiştir: "Mekteplerimizin programlarında milli ahlâkımızın eserine bile tesadüf olunmaz. Lisan, edebîyat, musiki, resim gibi bedi terbiye vasıtaları yanlış, kusurludur. Bütün bunlar ıslah, tanzim edilmek ister." (Nami, 1923, s.85).

Terbiyevi Yazılar adlı kitabında ise edebîyat eğitiminin gençlerdeki işbirliği şuurunu geliştirmesi gerektiğini belirtmiştir: "Bize işe, birliğe iman verecek, halkı heyecanlarla medeniyet yolunda yorulmadan yürütecek bir edebîyat lazım." (Nami, 1932,s.52).

Mehmet Akif Ersoy'a İlişkin Bulgular

Mehmet Akif Ersoy, *Sebilürreşad*'da yazdığı *Edebîyat* adlı yazıda, *Sebilürreşad* gazetesinin ilkelerini aktarıyor. İlkelerini açıklamaya derginin üslubunu aktararak devam ediyor. "Sanat, sanat içindir." sözüne hiç katılmayan Mehmet Akif, oluşturulacak edebîyat ürünlerinin halka faydalı olması gerektiğinden bahsediyor: "Yazılarımızın gerek konusunda gerek üslubunda her şeyden önce bütün Osmanlıları düşüneceğiz; yani mümkün olduğu kadar halka söyleyecek eserler meydana getireceğiz. Yoksa seçkinler için yazı yazmaya yeltenecek kadar sersem değiliz! Zaten altı yüz bu kadar seneden beri yalnız seçkinleri düşünme düşünme ilmi irfanı kıtlar olmuşuz gitmişiz." (Ersoy, 1912, s. 13).

Mehmet Akif Ersoy, *Sırat-ı Müstakim*'de yayınladığı *Mukallitliği de Yapamıyoruz* adlı yazısında edebîyatın, vatanseverlik duygularını desteklemesi gerektiğini belirtmiştir: "Biz bugün toplumumuzun gözünü açacak, duygularını yükseltecek, vatanseverlik duygularını galeyana getirecek, ahlâkını süsleyecek, kısaca bize her manasıyla edep dersi verecek bir edebîyata muhtacız." (Ersoy, 1909, s.15).

Mukallitliği de yapamıyoruz adlı yazısının bir başka bölümünde ise çalışkanlık temasını vurgulamıştır: "Bizim böyle taklit yolunda meydana getirdiğimiz edebî eserlerimiz insanı ya miskin yapar ya ahlâksız." (Ersoy, 1909, s. 15).

Nafi Atuf'a İlişkin Bulgular

Nafi Atuf, *Muallim* dergisinde yazdığı *Fikret'i Düşünüyorken* adlı yazıda gençliğin üzerindeki uyumsuzluğu atıp çalışkan olması sağlayan etkenlerden birisi olarak şairleri ve şairlerin şiirlerini göstermiştir: "Haluk'un Defterini baştan başa hatim ettiğim zaman insanlığı anladım. Ah! Ne olurdu, bizim uyşuk, hasta ruhumuzu bu kadar yüksek, bu kadar temiz heyecanlar içinde yaşatacak birçok şairlerimiz, şiirlerimiz olsaydı." (Atuf, 1916, s.504).

Selim Sırrı Tarcan'a İlişkin Bulgular

Selim Sırrı Tarcan, *Radyo Konferanslarım* adlı kitabında, kitapların bireylere dürüstlük eğitimi vermenin önemli bir yolu olduğunu belirtmektedir: "Kitaplar, yükselmek ve yükseltmek isteyen her insana kendisinden evvelki neslin bıraktığı noktadan ilerlemek imkânı verir. Bizi iyiliğe, doğruluğa, güzelliğe yaklaştırır." (Tarcan, 1934, s. 35).

Müziğin Dili adlı kitabında ise müziğin çalışkanlık eğitiminde kullanılabileceğini vurugulamıştır: "Müziğin insanların terbiyesinde çok mühim bir yeri vardır. Bütün bir milleti ye'se, ümitsizliğe, melankoliye sevk eden müzik olduğu gibi, onu canlandıran, heyecanlandıran, ümitle, azimle hayata ve istikbale bağlayan, güldüren, neşelendiren gene müziktir." (Tarcan, 1945, s.17).

Radyo Konferanslarım adlı kitabında da tiyatro eğitiminin topluma olan faydasından bahsetmiştir: "Halkın umumi seviyesini yükseltmek istiyorsanız, tiyatroyu güzel sanatların en nezih, en yüksek bir derecesine çıkarınız." (Tarcan, 1934, s. 40).

Sabri Cemil'e İlişkin Bulgular

Sabri Cemil, *Yeni Mektep* dergisinde yazdığı *Ameli Olalım* adlı yazıda dürüstlüğü öğrenciye öğretecek olanın aileden önce öğretmen olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğretmenin dürüstlük değerini öğrenciye kazandırmaya çalışırken hikâyelerden yararlanabileceğini belirtmiştir:

Bunlara anlatacağımız ahlaki hikâyelerde "Sen onun yerinde olsan ne yapardın?" gibi suallerle fikirlerini anlamaya çalışmalı ve gizlenmek bilmeyen o saf ve masum kalpleri meydana koymalıdır. Yalan söyleyenlere nefret, fakirlere muavenet, vazife ifasına dikkat, muallim ve ebeveynine hürmet, vatan ve millete muhabbet gibi güzel hasletler mektepte muallimin himmet-i pederânesiyle inkişaf edecek rengin çiçeklerdir (Cemil, 1911, s.67).

Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, II. Meşrutiyet dönemi eğitimcilerinin edebî ürünleri ve müziği kullanarak değerler eğitimi yapılabileceği görüşünde oldukları görülmüştür. Bu eğitimcilerin edebî ürünler ve müzik üzerinden eğitiminin en fazla yapılabileceğini düşündükleri değerlerin vatanseverlik olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, Deniz'in (2010) *İkinci Meşrutiyet Dönemi Süreli Çocuk Yayınlarında Dini Motifler* adlı çalışmasındaki bulgular ile örtüşmektedir. Deniz, bu çalışmasında II. Meşrutiyet dönemindeki süreli çocuk yayınlarında şiir ve hikâyeler yoluyla çocuklara vatanseverlik duygusunun aşılınmaya çalışıldığını ortaya koymuştur.

Araştırmanın diğer bulgularına bakıldığında ise bu dönem eğitimcilerin değerler eğitimi yapabilmek için en çok önerdiği edebî türlerin biri olarak şiir türü görülmektedir. Aynı zamanda eğitimcilerin hikâyeye türünü de önerdikleri görülmektedir. Bu bulgular Gurbetoğlu'nun (2007) *II.*

Meşrutiyet dönemi Çocuk Dergilerinde Ahlâk Eğitimi ve Ahlaki Değerler adlı çalışmasındaki bulgularla örtüşmektedir. Gurbetoğlu, bu çalışmasında bu dönemdeki çocuk dergilerinde değer aktarımı yapılırken şiir, hikaye ve masal gibi türlerin kullanıldığını belirtmektedir. Aynı zamanda bu türlerin içerik olarak vatanseverlik temalı konulardan oluştuğunu belirtmektedir.

Ünlü'nün (2011) *Mektebli Dergisindeki Şiir ve Manzumelerin Çocuk Edebiyatı Açısından Değerlendirilmesi* adlı çalışmasındaki bulgular da çalışmamızın bulgularıyla paralellik göstermektedir. Ünlü bu çalışmasında *Mektebli* dergisindeki şiirlerin vatan sevgisini aşılama yönüne dönük olduğunu belirtmiştir. Araştırmamızın sonuçlarına bakıldığında ise eğitimcilerin değer aktarımı için en çok şiir türünü önerdikleri gözlemlenmiştir.

Bu araştırmaya göre, II. Meşrutiyet dönemi eğitimcilerinin edebî ürünler ve müzik vasıtası ile değerler eğitiminin yapılabileceği görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır. Eğitimcilerin edebî ürünler vasıtası ile en fazla kazandırmayı hedefledikleri değerler vatanseverlik, çalışkanlık, dürüstlük ve toplum yararına çalışma değerleri olmuştur. Bu konuda en az değindikleri değerler ise işbirliği, yardımseverlik, sorumluluk ve saygı değerleridir.

Eğitimciler, değer eğitiminde kullanılması gereken edebî ürünlerden bahsederken en çok genel olarak edebiyat kavramını kullanmışlardır. Daha sonra ise sırasıyla edebiyatın alt dalları olan şiir ve tiyatro yoluyla değer eğitimi yapılabileceğini belirtmişlerdir. Eğitimcilerin en az değindikleri edebî türler ise hikaye ve gazete yazıları olmuştur. Eğitimciler aynı zamanda değer eğitiminde müziğin ve onun bir alt dalı olan şarkının değer eğitiminde kullanılabileceğini belirtmişlerdir.

Günümüzde değerler eğitimi uygulamalarında hangi yaklaşımların kullanılacağı tartışma konusudur. Tartışılan konulardan biri de değerler eğitiminin edebî ürünler vasıtası ile yapılabileceğidir. Bu araştırma ile II. Meşrutiyet dönemi eğitimcilerinin bu konudaki fikirleri alan yazınına dahil edilerek bu tartışmalara katkı sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca II.Meşrutiyet dönemindeki yaşayan bu eğitimcilerin görüşlerinin sosyal bilgiler ders kitaplarını hazırlayan eğitimcilere değerler eğitimi öğelerinin sosyal bilgiler ders kitaplarında hangi şekilde yer alacağını konusunda kaynak oluşturacağı düşünülmüştür. Ayrıca II.Meşrutiyet dönemindeki yaşayan bu eğitimcilerin görüşlerini, sosyal bilgiler ders kitaplarını hazırlayan eğitimcilere değerlerin öğrencilere aktarımı konusunda yeni fikirler kazandıracığı düşünülmüştür. Örneğin ders kitaplarını hazırlayan günümüz eğitimcileri, İbrahim Alaettin Gövsa'nın *Çocuk Şiirleri* kitabının giriş bölümünde çocuklara vatanseverlik duygusunu aşılacak şiir ve şarkıların üretilmesi gerektiğini fikrinden yararlanabilirler.

Kaynaklar

- Alkan, M. (2004). İmparatorluktan Cumhuriyet'e modernleşme ve ulusçuluk. İçinde Karpat, K. (Ed.), *Osmanlı geçmişi ve bugünün Türkiye'si* (s. 71-104). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Apaydın, A.İ., ve Arslan, F. (2015). Antik Yunan felsefesinde ahlaki eğitim aracı olarak müzik. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13 (29), 323-342. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/302333>
- Atuf, N. (1916). *Fikret'i düşünüyorken*. *Muallim Dergisi*, 504-506.
- Balcı, A., ve Yelken, T. Y. (2013). İlköğretim sosyal bilgiler programında yer alan değerler ve değer eğitimi uygulamaları konusunda öğretmen görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1) 195-213. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/aeukefd/article/view/5000086797/5000080726>
- Baltacıoğlu, İ. H. (1995). *Talim ve terbiyede inkılap*. İstanbul: Milli Eğitim Yayınevi.
- Cemil, S. (1911). Nazariyet kısmı: ameli olalım. *Yeni Mektep Dergisi*, s. 65-70.
- Çelikkaya, H. (1996). Fonksiyonel eğitim sosyolojisi. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Deniz, Fatma.B. (2010). *İkinci Meşrutiyet dönemi süreli çocuk yayımlarında dini motifler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Deveci, H., Belet, D., ve Türe, H. (2013). Dede Korkut hikayelerinde yer alan değerler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (46), 294-321. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/70492>
- Duman, D., ve Tuna, E. (2012). II. Meşrutiyet dönemi ilk vatandaşlık kitaplarından biri olan Rehber-i İttihad'ın içerik analizi. *Turkish Studies*, 7 (4), 1631-1648. http://turkishstudies.net/Makaleler/1343182941_93_DumanDo%20C4%9Fan-Erhan%20Tuna_S-1631-1648.pdf
- Ekşi, H., ve Okudan, A. Y. (2011). Eğitim yöneticilerinin bakış açısı ile değerler eğitimi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 8 (2), 178-190. <http://www.tused.org/internet/tused/archive/v8/i2/text/tusedv8i2s12.pdf>
- Elbir, B., ve Bağcı, C. (2013). Değerler eğitimi üzerine yapılmış lisansüstü düzeyindeki çalışmaların değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 8 (1), 1321-1333. http://www.turkishstudies.net/Makaleler/192_3597175_65_ElbirBilal-Canba%C4%9Fc%C4%B1-edb.pdf
- Ersoy, M. A. (1912). Edebîyat. *Sebilürreşad*, 12-15.
- Ersoy, M. A. (1909). Mukallitliği de yapamıyoruz. *Sırat-ı Müstakim*, 15-16.
- Gömlüksiz, M. N., ve Cüro, E. (2011). Sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan değerlere ilişkin öğrenci tutumlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8 (1), 95-134. <file:///C:/Users/Toshiba/Downloads/1299-4476-3-PB.pdf>
- Gövsâ, İ. A. (1925). Bedii terbiye. İstanbul: Tanin Matbaası.
- Gövsâ, İ. A. (2007). Çocuk şiirleri. Ankara: Nar Yayınları.
- Gurbetoğlu, A. (2007). II. Meşrutiyet dönemi çocuk dergilerinde ahlak eğitimi ve ahlaki değerler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (1), 720-732. http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_IV/a_gurbetoglu.pdf

- Güçlü, M. (2015). Türkiye'de değerler eğitimi konusunda yapılan araştırmalar. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (38), 720-732. http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt8/sa_yi38pdf/5egitim/guclu_mu_stafa.pdf
- İleri, C. N. (2013). Osmanlı'nın çöküşü. Ankara: Akademisyen Yayınları.
- Karagöz, B. (2013). *İlköğretim öğrencilerine değerlerin okul şarkıları yoluyla kazandırılması*. Doktora tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kenan, S. (2009). Modern eğitimde kaybolan nokta: Değerler eğitimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9 (1), 259-295. <http://www.kuyeb.com/pdf/tr/54d56e9dec16fbaeac76687d92d3c7c7full1.pdf>
- Kızılçelik, S., ve Erjem, Y. (1996). Açıklamalı sosyoloji sözlüğü. Konya: Saray Kitabevleri.
- Kurudayıoğlu, M., ve Çakıcı, E. (2013). Türk edebiyatı dersinin öğretiminde değerler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1 (3), 41-57. <http://www.anadiliegitimi.com/download/article-file/14864>
- Mindivanlı, E., Küçük, B., ve Aktaş, E. (2012). Sosyal bilgiler dersinde değerlerin aktarımında atasözleri ve deyimlerin kullanımı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1 (3), 93-101. <http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/11z.mindivanli.pdf>
- Nami, K. (1934). Muallimin meslek ahlakı. İstanbul: Devlet Matbaası.
- Nami, K. (1932). Terbiyevi yazılar. İstanbul: Matbaacılık ve Neşriyat.
- Nurdoğan, A. (2009). II. Abdülhamid döneminde Rumeli'de maarifin teftişi. *Anakara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi*, 1 (26), 193-220. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/19/1586/sayi1586.pdf>
- Öztürk, C., ve Otluoğlu, R. (2002). Sosyal bilgiler öğretiminde edebî ürünler ve yazılı materyaller. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Tarcan, S. S. (1945). Müziğin dili. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Tarcan, S. S. (1934). Radyo konferanslarım. İstanbul: Ülkü Matbaası.
- Tuna, E. (2008). *Bir Osmanlı vatandaşlık ders kitabı olan Rehber-i İttihad çerçevesinde 2. Meşrutiyet döneminde vatandaşlık eğitimi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Uyanık, E. (2009). II. Meşrutiyet dönemi'nde toplumsal mühendislik aracı olarak eğitim: İttihat ve Terakki Cemiyetinin eğitim politikaları(1908-1918). *Amme İdaresi Dergisi*, 42 (2), 67-88. http://www.todaie.edu.tr/resimler/ekler/aeef603950882_ek.pdf?dergi=Amme%20Idaresi%20Dergisi
- Ünlü, S. (2011). *Mektebli dergisindeki şiir ve manzumelerin çocuk edebiyatı açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Vecdi, F. (1923). Maarife verilecek istikamet. *Anadolu Terbiye Mecmuası*, 84-87.
- Yazıcı, K. (2006). Değerler eğitimine genel bir bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 19 (1), 499-522. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/tubar/article/view/5000072921/5000067145>
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Yılmaz, S. (2013). Sosyal bilgiler dersinde kazandırılması amaçlanan değerlere ilişkin öğretmen adayı görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (14), 645-679. [http://dergipark .ulakbim.gov.tr/adyusbd/article/view/5000041609/5000039137](http://dergipark.ulakbim.gov.tr/adyusbd/article/view/5000041609/5000039137)
- Yiğittir, S., ve Öcal, A. (2011). Lise tarih öğretmenlerinin değerler ve değerler eğitimi konusundaki görüşleri. *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*,13 (20), 117-124. [http:// dergipark. ulakbim.gov.tr /kmusekad article/view/5000134368](http://dergipark.ulakbim.gov.tr/kmusekad/article/view/5000134368)
- Yükrük, S., ve Akarsu, S. (2015). İlkokul(1-4) müzik ders kitaplarında yer alan şarkıların değerler bakımından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebîyat Kültür Eğitimi Dergisi*, 4 (4), 1684-1707. [http:/ /www.tekedergisi.com/Makaleler/2013204107_18akarsu.pdf](http://www.tekedergisi.com/Makaleler/2013204107_18akarsu.pdf)

The Second Constitutionalist Period Educators Opinions about Using Literary Works and Music in Value Education

The purpose of Social Studies Education is to help individuals develop positive values upon themselves and their environment. An important task of Social Studies is to make especially children learn about their values that they need in their social life. Values Education is a field of education that aims to create a long lasting impact on individuals in terms of the values of a society. The values which form the important elements of a culture have become a controversial issue recently. Thus, sentences such as " We are losing our values" or "We should protect our values" are being encountered frequently. Conversations of societies with the evolving conditions of the world worry the individuals that live in those societies. Accordingly, social scientists have become to pay more attention on these evolving conditions that the societies worry about. And the issue of how to teach values is being discussed among them. Social Studies curriculum, which aims to train secondary school students as effective and responsible citizens, has a duty to prepare them to their social life. Thus, the students are supposed to gain the values which social studies curriculum includes. Today researchers are discussing the use of literary works in value education. This research aims to determine the outlook of Second Constitutionalist period educators to use literary works and music in value education. There are many methods being used to endow children with morality and moral values that direct individuals' behaviours. For instance, utilizing literary works and music can be regarded as an effective method for values education of students at schools. In addition, analyzing positive featured properties of literary works evokes ethic behaviours and attitudes. Researchers are currently discussing the using of literary works in values education. This research aims to determine the outlook of Second Constitutionalist Period educators to use literary works and music in values education.

This study is based on "survey design" and also based on historical research model. The researcher who is using historical research model must use the model of observation. If so, that researcher can be seen as a qualitatively designed study. In this research, literary works and music have been examined by descriptive analysis method as a part of document analysis technique and the reliability of the data has been secured. One of the models of the survey design which aims to use literary works and music shows the determination of the educators of the Second Constitutionalist Period is the historical research model. In this research, it is aimed to perform the historical research model. The books, journals and magazines and articles have been written to the character education of these education in order to find a solution to the research problem. Because of the fact that the majority of these educators' works were written in Ottoman Turkish and these works are evaluated by translating them into recent-day Turkish. All the data of this research have been analyzed by the

descriptive analysis method . Because of this purpose, the datas have been taken (coded) from the educators' works initially. These data codes have been classified by the organization of the frame of determined themes beforehand. Lastly, these data codes have been commented by the content of this research.

According to the results of this research, Second Constitutionalist Period educators' opinion was that literary works and music can be used in Values Education. Also, this research has reached these results; The values that the educators want to pay attention or emphasize are patriotism, diligence, honesty, and working for the sake of the society. According to these results, the researchers who associate with literary works and music in purpose of Values Education are Sabri Cemil, Ibrahim Alaettin Govsa, Celal Nuri Ileri, Kazım Nami, Selim Sırrı Tarcan and Mehmet Akif Ersoy.

The usage of literary works and music in this course provides gaining ability of multiple thinking and analytically thinking while examining beliefs and values for individuals, and also provides individuals to develop positive behaviours and to be active or compatible. In teaching conditions, which develop the ability of expressing, and give pleasure with what is being said, and help individuals keep in mind the informations easily, students gain perceptible learning and comprehend the subjects, which is taught them, easily and effectively. Based on the research results, it can be suggested that literary works and music can be useful at secondary schools' instructional activities which are designed by courses related to values education. According to the results of the research, Second Constitutionalist Period Educators' opinion is that literary works and music can be used in values education.